

Rezumat

Pe parcursul desfășurării proiectului 15.817.02.21A „Evaluarea integrată a impactului antropoc asupra ecosistemelor reprezentative în scopul conservării și extinderii Ariilor Naturale Protejate de Stat (ANPS) în contextul cerințelor Directivelor UE” (2015-2018) a fost evaluat potențialul și starea ecologică și estimat impactul asupra calității elementelor specifice și a riscului ce le amenință integritatea a 34 ANPS din baz. fl. Nistru (13 rezervații naturale silvice, 7 rezervații peisagistice, 11 monumente naturale botanice (arbori seculari), 1 monument natural botanic (sector reprezentativ cu vegetație silvică), 1 monument de arhitectură peisagistică, 1 zonă umedă de importanță internațională) din r-nele administrative Telenești, Orhei, Călărași, Strășeni, Ialoveni și Ecosistemului silvic „Pădurea Hîncești”- ca etalon.

A fost evaluată starea componentelor de mediu: determinat gradul de poluare a solului, apei și biotei cu SO₂, NO_x, metale grele, radionuclizi; starea și abundența speciilor valoroase, elementele geologice, calculate Limitele Critice ale metalelor grele (MG) în ANPS din r-nele administrative Telenești, Orhei, Călărași, Strășeni, Ialoveni, Pădurea Hîncești (Staționarul Ecologic „Hîncești”), Zona umedă de valoare internațională „Lacurile Prutului de Jos”.

Au fost elaborate hărțile: Poluarea aerului atmosferic cu oxizi cu efect de acidifiere (SO₂ și NO_x) și Nivelul fondului radiologic și a conținutului de radionuclizi antropogeni pentru ANPS studiate.

A fost determinată starea de calitate a apelor de suprafață și subterane din zona de studiu, evaluată capacitatea lor de autoepurare, nitrificare și determinați: Coeficienții de irigare (SAR, Stebler, MAR), Indicii: Cloro-Alcalin, Trofic (gradul de eutrofizare) și de Poluare a apelor, Geo-acumulare a MG în sedimente.

A fost estimată evoluția componentei calitative/cantitative a depunerilor atmosferice (solide și lichide); evaluate ratele periodice de intrare a ionilor și a unor MG din apele din precipitații, determinate variațiile sezoniere ale acumulărilor acestora în sol.

A fost evaluată vulnerabilitatea speciilor mezofile de arbori față de condițiile de aridizare. Cercetările efectuate contribuie la realizarea, la nivel național, al Obiectivului de dezvoltare durabilă (ODD) nr. 15 - Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate în care se solicită efectuarea cercetărilor periodice privind calitatea factorilor de mediu în ecosistemele naturale și antropizate, inclusiv în ariile naturale protejate. Aportul nostru la realizarea acestui obiectiv s-a realizat prin elaborarea și editarea Planului de Management al Zonei Umede (ZU) de valoare internațională „Lacurile Prutului de Jos”.

Planul de management al ZU RAMSAR „Lacurile Prutului de Jos” este un document de bază pentru managementul durabil al resurselor naturale în partea de sud a Republicii Moldova. ZU constituie o resursă de mare valoare economică, naturală, științifică și recreativă, a cărei dispariție ar fi ireparabilă. Această zonă umedă este din punct de vedere al biodiversității printre cele mai productive ecosisteme din lume. Planul de acțiuni va include elaborarea modalităților privind folosirea durabilă în scopul conservării biodiversității și protecției habitatelor din zonă. Planul de management va fi implementat prin diverse proiecte concrete care prevăd implicarea diferitor părți interesate, inclusiv de pe ambele maluri ale Prutului inferior.

Au fost elaborate Pașapoartele Ecologice ale ANPS studiate, cu evaluarea potențialului și stării ecologice a elementelor specifice – floră, faună, geologice, conform criteriilor internaționale; propuse recomandări de regenerare a resurselor naturale (apă, aer, sol) și de minimizare a impactului ce le amenință integritatea și funcționarea durabilă a ANPS, necesare pentru crearea, completarea și deținerea Cadastrului (Banca de date) a Fondului ariilor naturale protejate de stat (3 volume, varianta electronică și print).